

Motion till riksdagen 2025/26:2924

av **Marléne Lund Kopparklint (M)**

Behov av fortsatt upprättelse för barn som farit illa i statens vård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny översyn av ersättningssystem och kontrollmekanismer för barn som placerats i statens vård och farit illa, samt om att säkerställa att dagens system för tillsyn och rättssäkerhet fungerar för att förhindra nya övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Under historien har många barn i Sverige farit mycket illa i statens vård. Ett välkänt exempel är de så kallade fosterhemsbarnen, det vill säga barn som mellan 1920 och 1980 utsattes för allvarliga övergrepp eller försummelse när de placerades i fosterhem eller på institutioner. Dessa personer fick möjlighet att ansöka om ersättning genom en särskild nämnd från den 1 januari 2013, där kompensationen fastställdes till 250 000 kronor.

Det är viktigt att vi aldrig glömmet de barn som skadats när staten haft ansvaret. Men det räcker inte att enbart se tillbaka. Rapporter från de senaste åren visar att barn fortfarande riskerar att fara illa i Statens institutionsstyrelses särskilda hem (Sis). Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) har vid upprepade tillfällen kritiserat bristande tillsyn, våldsanvändning och allvarliga missförhållanden på dessa institutioner. Flera utredningar och reportage har visat hur placerade barn utsatts för isolering, våld och andra kränkande behandlingar.

Barn som är i samhällets vård är redan i en utsatt situation. De har rätt till trygghet, omsorg och respekt för sina rättigheter enligt barnkonventionen, som är lag i Sverige sedan 2020. Att staten eller kommunerna brister i sitt ansvar leder inte bara till djupa personliga trauman utan riskerar också att allvarligt underminera förtroendet för hela välfärdssystemet.

Det finns därför behov av en ny översyn som både ser på frågan om upprättelse för dem som farit illa i närtid och säkerställer att dagens system för tillsyn, kontroll och uppföljning fungerar bättre. Barnets bästa måste alltid sättas i första rummet, och barnets rättigheter får inte åsidosättas för att institutioner eller kommuner brister i sitt ansvar.

Genom att ta nya steg i arbetet med upprättelse, kontroll och förebyggande åtgärder kan Sverige säkerställa att inga barn någonsin igen ska behöva uppleva övergrepp eller kränkningar när de står under statens eller kommunens ansvar.

Marléne Lund Kopparklint (M)